

Matematická analýza III

Stručné výpisky
z materiálů p. doc. Klazara

Letní semestr 2020/2021

Viktor Soukup

Tyto poznámky jsem sepsal pro přípravu na zkoušku z přednášek pana doc. Klazara. Neprošly zatím žádnou korekcí, budou tedy pravděpodobně obsahovat mnoho chyb. Pokud v poznámkách najdete chybu, nebo pokud budete mít nějakou připomínku k tomu, jak jsou psané, kontaktujte mě prosím na Discordu, nebo mi dejte pull-request na <https://github.com/3011/ma3-poznamky>. Ke většině vět jsem vynechal důkazy, psal jsem je téměř výhradně k větám/tvrzením, která spadají k otázkám vypsáním ke zkoušce.

Obsah

1	Metrické prostory	3
1.1	Definice	3
1.2	Euklidovský prostor, Sférická metrika	3
1.3	p -adické metriky	4
1.4	Kompaktnost množin v metrických prostorech	5
1.5	Topologická spojitost	7
1.6	Heine-Borelova věta	7
1.7	Souvislé množiny a metrické prostory	7
1.8	Základní věta algebry	8
1.9	Úplné množiny a metrické prostory	9
1.10	Baireova věta	9
2	Řady	9
2.1	Definice	9
2.2	Fourierova řada funkce	10
2.3	Basilejský problém	12
2.4	Divergentní řady	13
2.5	Konvergence řad	13
2.5.1	Absolutní konvergence	13
2.5.2	Stejněměrná a bodová konvergence	14
2.6	Mocninné řady	15
2.6.1	Pólyova věta o náhodných procházkách	17
3	Komplexní analýza	18
3.1	Holomorfní funkce	18
3.2	Póly funkcí	18
3.3	Aplikace	18
4	Úvod do diferenciálních rovnic	18
4.1	Rovnice se separovanými proměnnými	18
4.2	Lineární rovnice	18
4.3	Věta o existenci	18

1 Metrické prostory

1.1 Definice

Definice (Metrický prostor): Metrický prostor je dvojice (M, d) množiny $M \neq \emptyset$ a zobrazení

$$d : M \times M \rightarrow \mathbb{R}$$

zvaného metrika či vzdálenost, které $\forall x, y, z \in M$ splňuje:

1. $d(x, y) = 0 \iff x = y$
2. $d(x, y) = d(y, x)$
3. $d(x, y) \leq d(x, z) + d(z, y)$

Z těchto podmínek plyne i $d(x, y) \geq 0$.

Definice (Podprostor): Každá podmnožina $X \subset M$ určuje nový metrický prostor (X, d') , tak zvaný podprostor metrického prostoru (M, d) . Pro $x, y \in X$ klademe $d'(x, y) := d(x, y)$. Obě metriky označíme stejným symbolem a máme (X, d) .

Definice (Izometrie): Izometrie f dvou metrických prostorů (M, d) a (N, e) je bijekce $f : M \rightarrow N$, jež zachovává vzdálenosti:

$$\forall x, y \in M : d(x, y) = e(f(x), f(y))$$

Existuje-li f , prostory M a N jsou izometrické. Znamená to, že jsou fakticky nerozlišitelné.

1.2 Euklidovský prostor, Sférická metrika

Příklad (Euklidovský prostor): Euklidovský prostor $(\mathbb{R}^n, e_n)$, $n \in \mathbb{N}$, s metrikou e_n danou pro $\bar{x}, \bar{y}^1 \in \mathbb{R}^n$ formulí

$$e_n(\bar{x}, \bar{y}) := \sqrt{\sum_{i=1}^n (x_i - y_i)^2}$$

Geometricky je e_n délka úsečky určené body $\bar{x}$ a $\bar{y}$. Euklidovským prostorem pak rozumíme obecněji každý podprostor (X, e_n) , když $X \subset \mathbb{R}^n$.

Příklad (Sférická metrika): Jako

$$S := \{(x_1, x_2, x_3) \in \mathbb{R}^3 \mid x_1^2 + x_2^2 + x_3^2 = 1\}$$

si označíme jednotkovou sféru v euklidovském prostoru $\mathbb{R}^n$. Funkci $s : S \times S \rightarrow [0, \pi]$ definujeme pro $\bar{x}, \bar{y} \in S$ jako

$$s(\bar{x}, \bar{y}) = \begin{cases} 0 \dots \bar{x} = \bar{y} \\ \varphi \dots \bar{x} \neq \bar{y} \end{cases}$$

kde φ je úhel sevřený dvěma polopřímkami procházejícími počátkem $\bar{0}$ a body $\bar{x}$ a $\bar{y}$. Tento úhel je vlastně délka kratšího z oblouků mezi body $\bar{x}$ a $\bar{y}$ na jednotkové kružnici vytknuté na S rovinou určenou počátkem a body $\bar{x}$ a $\bar{y}$. Funkci s nazveme sférickou metrikou.

Tvrzení: (S, s) je metrický prostor.

Definice ((Horní) hemisféra): (Horní) hemisféra H je množina

$$H := \{(x_1, x_2, x_3) \in S \mid x_3 \geq 0\} \subset S$$

---

¹ $\bar{x} = (x_1, \dots, x_n), \bar{y} = (y_1, \dots, y_n)$

Věta (H není plochá): *Metrický prostor (H, s) není izometrický žádnému Euklidovskému prostoru (X, e_n) s $X \subset \mathbb{R}^n$*

Důkaz: TODO □

Definice (Ultrametrika): Metrika d v metrickém prostoru (M, d) je ultrametrika (nearchimédovská metrika), pokud splňuje silnou trojúhelníkovou nerovnost

$$\forall x, y, z \in M : d(x, y) \leq \max(d(x, z), d(z, y))$$

Protože $\max(d(x, z), d(z, y)) \leq d(x, z) + d(z, y)$, je každá ultrametrika metrika. V ultrametrických prostorech nefunguje intuice založená na Euklidovských prostorech.

Tvrzení (Trojúhelníky v ultrametrickém prostoru): *V ultrametrickém prostoru (M, d) je každý trojúhelník rovnoramenný, to jest má dvě stejně dlouhé strany.*

Definice (Otevřená koule): (Otevřená) koule v metrickém prostoru (M, d) se středem v $a \in M$ a poloměrem $r > 0$ je podmnožina

$$B(a, r) := \{x \in M \mid d(x, a) < r\} \subset M$$

Vždy $B(a, r) \neq \emptyset$, protože $a \in B(a, r)$.

1.3 p -adické metriky

Definice (p -adický řád): Nechť $p \in \{2, 3, 5, 7, 11, \dots\}$ je prvočíslo a nechť $n \in \mathbb{Z}$ je nenulové celé číslo. Jako p -adický řád čísla n definujeme

$$\text{ord}_p(n) := \max(\{m \in \mathbb{N}_0 : p^m \mid n\})^2$$

Dále ještě $\forall p$ definujeme $\text{ord}_p(0) := +\infty$.

Poznámka (Rozšíření $\text{ord}_p(\cdot)$ na zlomky): Pro nenulové $\alpha = \frac{a}{b} \in \mathbb{Q}$ definujeme

$$\text{ord}_p(\alpha) := \text{ord}_p(a) - \text{ord}_p(b)$$

Jinak opět $\text{ord}_p(0) = \text{ord}_p(\frac{0}{b}) := +\infty$.

Tvrzení (aditivita $\text{ord}_p(\cdot)$): *Platí, že*

$$\forall \alpha, \beta \in \mathbb{Q} : \text{ord}_p(\alpha\beta) = \text{ord}_p(\alpha) + \text{ord}_p(\beta)$$

kde $(+\infty) + (+\infty) = (+\infty) + n = n + (+\infty) := +\infty$, pro každé $n \in \mathbb{Z}$.

Definice (p -adická norma): Fixujeme reálnou konstantu $c \in (0, 1)$ a definujeme funkci $|\cdot|_p : \mathbb{Q} \rightarrow [0, +\infty)$ jako

$$\left| \frac{a}{b} \right|_p := c^{\text{ord}_p(\frac{a}{b})}$$

kde klademe $|0|_p = c^{+\infty} := 0$

Tvrzení (multiplikativita $|\cdot|_p$): *Pro každé p a každé dva zlomky α, β (a každé $c \in (0, 1)$) je*

$$|\alpha\beta|_p = |\alpha|_p |\beta|_p$$

---

². $|\cdot|$ značí relaci dělitelnosti.

Definice (Normované těleso): Normované těleso $F = (F, 0_F, 1_F, +_F, \cdot_F, |\cdot|_F)$, psáno zkráceně $(F, |\cdot|_F)$, je těleso vybavené normou $|\cdot|_p : \mathbb{Q} \rightarrow [0, +\infty)$, jež splňuje tři následující požadavky

1. $\forall x \in F : |x|_F = 0 \iff x = 0_F$
2. $\forall x, y \in F : |x \cdot_F y|_F = |x|_F \cdot |y|_F$
3. $\forall x, y \in F : |x +_F y| \leq |x|_F + |y|_F$

Tvrzení: Pro každé normované těleso $(F, |\cdot|_F)$ je funkce $d(x, y) := |x - y|_F$ metrika na F . Pokud $|\cdot|_F$ splňuje silnou trojúhelníkovou nerovnost, pak je d ultrametrika.

Tvrzení (o $|\cdot|_p$): Pro každé prvočíslo p a každé $c \in (0, 1)$ je $(\mathbb{Q}, |\cdot|_p)$ normované těleso. Příslušný metrický prostor $(\mathbb{Q}, d)$ ($d(x, y) := |x - y|_F$) je ultrametrický prostor.

Definice (Triviální norma): Triviální norma na libovolném tělese F je funkce $\|\cdot\|$ s $\|0_F\| = 0$ a $\|x\| = 1$ pro $x \neq 0_F$.

Tvrzení (Mocnění obvyklé absolutní hodnoty): Pro $c > 0$ je $|\cdot|^c$ norma (na $\mathbb{Q}, \mathbb{R}$ a $\mathbb{C}$), právě když $c \leq 1$.

Definice (Kanonická p -adická norma): Pro $\alpha \in \mathbb{Q}$ a prvočíslo p je kanonická p -adická norma $\|\cdot\|_p$ definovaná jako

$$\|\alpha\|_p := p^{-\text{ord}_p(\alpha)}$$

to jest v obecné p -adické normě $\|\cdot\|_p$ klademe $c := \frac{1}{p}$.

Věta (A. Ostrowski): Nechť $\|\cdot\|$ je norma na tělese racionálních čísel $\mathbb{Q}$. Pak nastává jedna ze tří následujících možností.

1. Je to triviální norma.
2. Existuje reálné $c \in (0, 1]$ takové, že $\|x\| = |x|^c$.
3. Existuje reálné $c \in (0, 1)$ a prvočíslo p , že $\|x\| = |x|_p = c^{\text{ord}_p(x)}$ (kde $c^\infty := 0$).

Modifikovaná absolutní hodnota a p -adické normy jsou tedy jediné netriviální normy na tělese racionálních čísel.

Důkaz: TODO □

1.4 Kompaktnost množin v metrických prostorech

Poznámka (Konvence): $\varepsilon > 0$ a $\delta > 0$ jsou reálná čísla a $n, n_0 \in \mathbb{N}$. Limitu píšeme jako $\lim a_n = a$ nebo $\lim_{n \rightarrow \infty} a_n = a$.

Definice (Limita): Nechť je (M, d) metrický prostor, $(a_n) \subset M$ je posloupnost bodů v něm a $a \in M$ je bod. (a_n) má limitu v (M, d) , pokud

$$\forall \varepsilon \exists n_0 : n \geq n_0 \Rightarrow d(a_n, a) < \varepsilon$$

.

Definice (Konvergence, Divergence): Pokud má (a_n) limitu, řekneme, že je konvergentní. Pokud limitu nemá, je divergentní.

Definice (Kompaktní metrický prostor): Buď (M, d) metrický prostor a $X \subset M$. Řekneme, že X je kompaktní, pokud

$$\forall (a_n) \subset X \exists (a_{m_n}) \exists a \in X : \lim_{n \rightarrow \infty} a_{m_n} = a.$$

Jinak řečeno, každá posloupnost bodů množiny X má konvergentní podposloupnost s limitou v X . Metrický prostor (M, d) je kompaktní, pokud M je kompaktní.

Definice (Spojité zobrazení mezi Metrickými prostory): Buďte (M, d) a (N, e) metrické prostory a buď $f : M \rightarrow N$ zobrazení mezi nimi. f je spojitý v $a \in M$, pokud

$$\forall \varepsilon \exists \delta \forall x \in M : d(x, a) < \delta \Rightarrow e(f(x), f(a)) < \varepsilon$$

Zobrazení f je spojitý, pokud je spojitý v každém bodě $a \in M$.

Věta (Princip maxima): *Nechť (M, d) je metrický prostor,*

$$f : M \rightarrow \mathbb{R}$$

je funkce z M do reálné osy a $X \subset M$ je neprázdná kompaktní množina. Pak

$$\exists a, b \in X \forall x \in X : f(a) \leq f(x) \leq f(b)$$

Funkce f tedy na X nabývá svou nejmenší hodnotu $f(a)$ a největší hodnotu $f(b)$.

Definice (Součin metrických prostorů): Pro metrické prostory (M, d) a (N, e) definujeme jejich součin $(M \times N, d \times e)$ tak, že $M \times N$ je kartézský součin množin M a N a metrika $d \times e$ je na něm dána jako

$$(d \times e)((a_1, a_2), (b_1, b_2)) := \sqrt{d(a_1, b_1)^2 + e(a_2, b_2)^2}$$

Definice (Otevřená množina): Množina $X \subset M$ v metrickém prostoru (M, d) je otevřená, pokud

$$\forall a \in X \exists r > 0 : B(a, r) \subset X.$$

Definice (Uzavřená množina): Množina X je uzavřená, pokud $M \setminus X$ je otevřená.

Definice (Omezená množina): Množina X je omezená, pokud

$$\exists a \in M \exists r > 0 : X \subset B(a, r)$$

Definice (Diametr): Diametr (průměr) množiny X je s $V := \{d(a, b) | a, b \in X\} \subset [0, +\infty)$ definovaný jako

$$\text{diam}(X) := \begin{cases} \sup(V) & \dots \text{množina } V \text{ je shora omezená} \\ +\infty & \dots \text{množina } V \text{ není shora omezená} \end{cases}$$

Věta (Kompaktní $\Rightarrow$ uzavřená a omezená, součin): *Platí následující:*

1. *Když $X \subset M$ je kompaktní množina v metrickém prostoru (M, d) , pak X je uzavřená a omezená. Opačná implikace obecně neplatí.*
2. *Jsou-li (M, d) a (N, e) dva kompaktní metrické prostory, pak i jejich součin $(M \times N, d \times e)$ je kompaktní metrický prostor.*

Věta (Kompaktní množina v $\mathbb{R}^n$): *V každém Euklidovském metrickém prostoru $(\mathbb{R}^n, e_n)$ je množina $X \subset \mathbb{R}^n$ kompaktní, právě když je omezená a uzavřená.*

1.5 Topologická spojitost

Tvrzení (Topologická spojitost): *Nechť $f : M \rightarrow N$ je zobrazení mezi metrickými prostory (M, d) a (N, e) . prostorem*

$$f \text{ je spojité} \iff \forall \text{ OM } A \subset N : f^{-1}[A] = \{x \in M \mid f(x) \in A\} \subset M \text{ je OM.}^3$$

Toto tvrzení platí i pro uzavřené množiny.

Tvrzení (Topologická spojitost pro podprostory): *Nechť (M, d) a (N, e) jsou metrické prostory, $X \subset M$ je neprázdna množina a $f : X \rightarrow N$. prostorem*

$$f \text{ je spojité zobrazení definované na } (X, d) \iff \forall \text{ OM } A \subset N : \exists \text{ OM } B \subset M : f^{-1}[A] = X \cap B.$$

Topologickou definici spojitosti jsme rozšířili na podprostory.

Tvrzení (Spojitý obraz kompaktu): *Nechť (M, d) a (N, e) jsou metrické prostory, $X \subset M$ je neprázdna kompaktní množina a*

$$f : X \rightarrow N$$

je spojitá funkce. Pak obraz $f[X] \subset N$ je kompaktní množina.

Tvrzení (Spojitost inverzu): *Nechť $f : X \rightarrow N$ je spojité zobrazení z neprázdne kompaktní množiny $X \subset M$ v metrickém prostoru (M, d) do (N, e) . Potom inverzní zobrazení*

$$f^{-1} : f[X] \rightarrow X$$

je spojité.

Definice (Homeomorfismus): Zobrazení $f : M \rightarrow N$ mezi metrickými prostory (M, d) a (N, e) je jejich homeomorfismus, je-li f bijekce a jsou-li f a f^{-1} spojitá zobrazení. Pokud mezi (M, d) a (N, e) existuje homeomorfismus, jsou homeomorfní.

1.6 Heine-Borelova věta

Definice (Topologická kompaktnost): Podmnožina $A \subset M$ metrického prostoru (M, d) je topologicky kompaktní, pokud každý systém otevřených množin $\{X_i \mid i \in I\}$ v M platí:

$$\bigcup_{i \in I} X_i \supset A \Rightarrow \exists \text{ konečná množina } J \subset I : \bigcup_{i \in J} X_i \supset A.$$

Věta (Heine-Borelova): *Podmnožina $A \subset M$ metrického prostoru (M, d) je kompaktní, právě když je topologicky kompaktní.*

Důkaz: TODO

□

1.7 Souvislé množiny a metrické prostory

Definice (Obojetná množina): Podmnožina $X \subset M$ v metrickém prostoru (M, d) je obojetná⁴, je-li současně otevřená i uzavřená, jako jsou například množiny $\emptyset$ a M .

Definice (Souvislý prostor): Prostor (M, d) je souvislý, pokud v něm neexistuje netriviální⁵ obojetná podmnožina. Jinak, má-li M obojetnou podmnožinu $X \subset M$ s $X \neq \emptyset$, je nesouvislý.

³OM zkracuje sousloví „otevřená množina“.

⁴anglicky *clopen*

⁵Různou od M a $\emptyset$.

Definice (Souvislá podmnožina): Podmnožina $X \subset M$ je souvislá, je-li podprostor (X, d) souvislý. Pokud podprostor (X, d) souvislý není, je nesouvislá.

Definice (Trhání množiny): Necht (M, d) je metrický prostor a $X, A, B \subset M$. Řekneme, že množiny A a B trhají množinu X , pokud A a B jsou otevřené a platí všechna následující

- $X \subset A \cup B$
- $X \cap A \neq \emptyset \neq X \cap B$
- $(X \cap A) \cap (X \cap B) = \emptyset$

Tvrzení: Podmnožina $X \subset M$ je nesouvislá množina v metrickém prostoru (M, d) , právě když existují $A, B \subset M$, které ji trhají.

1.8 Základní věta algebry

Věta (Základní věta algebry): Každý nekonstantní komplexní polynom má kořen, tedy

$$(n \in \mathbb{N}) \wedge (a_0, a_1, \dots, a_n \in \mathbb{C}) \wedge (a_n \neq 0) \Rightarrow \exists \alpha \in \mathbb{C} : \sum_{j=0}^n a_j \alpha^j = 0$$

Věta (Souvislost intervalů): Každý interval $[a, b] \subset \mathbb{C}$, kde $a, b \in \mathbb{R}$ a $a \leq b$, je souvislá množina.

Věta (souvislost a spojitost): Necht $f : X \rightarrow N$ je spojitě zobrazení ze souvislé množiny $X \subset M$ v metrickém prostoru (M, d) do metrického prostoru (N, e) . Potom

$$f[X] = \{f(x) \mid x \in X\} \subset N$$

je souvislá množina.

Poznámka: Komplexní jednotková kružnice

$$S := \{z \in \mathbb{C} \mid |z| = 1\} \subset \mathbb{C}$$

je souvislá množina.

Tvrzení: Pro každé nezáporné $x \in \mathbb{R}$ a každé $n \in \mathbb{N}$ existuje nezáporné $y \in \mathbb{R}$ takové, že $y^n = x$.

Tvrzení (Druhá odmocnina v $\mathbb{C}$): $\forall a + bi \in \mathbb{C}$ máme pro vhodnou volbu znamének v reálných číslech

$$c := \pm \frac{\sqrt{\sqrt{a^2 + b^2} + a}}{\sqrt{2}} \quad a \quad d := \pm \frac{\sqrt{\sqrt{a^2 + b^2} - a}}{\sqrt{2}},$$

že $(c + di)^2 = a + bi$.

Z předchozích dvou tvrzení lze dokázat, že pokud pro každé $u \in S$ a pro každé liché $n \in \mathbb{N}$ $\exists v \in S : v^n = u$, pak platí následující věta.

Věta (n -té odmocniny v $\mathbb{C}$): Komplexní čísla obsahují všechny n -té odmocniny, tedy

$$\forall u \in \mathbb{C} \forall n \in \mathbb{N} \exists v \in \mathbb{C} : v^n = u.$$

Důkaz: TODO

□

Tvrzení (Redukce na n -té odmocniny): Když $\mathbb{C}$ obsahuje všechny n -té odmocniny, pak platí Základní věta algebry a každý nekonstantní komplexní polynom má kořen.

1.9 Úplné množiny a metrické prostory

Definice (Cauchyova posloupnost): Cauchyova posloupnost (a_n) splňuje, že

$$\forall \varepsilon \exists n_0 : m, n \geq n_0 \Rightarrow d(a_m, a_n) < \varepsilon$$

Definice (Úplný metrický prostor): Metrický prostor (M, d) je úplný, je-li každá Cauchyovská posloupnost $(a_n) \subset M$ konvergentní.

Definice (Úplná množina): Množina $X \subset M$ je úplná, je-li podprostor (X, d) úplný.

Tvrzení (úplnost uzavřených podprostorů): V úplném metrickém prostoru (M, d) je každá uzavřená množina $X \subset M$ úplná.

1.10 Baireova věta

Definice (Řídká a hustá množina): Množina $X \subset M$ v metrickém prostoru (M, d) je řídká(v M), pokud

$$\forall a \in M \forall r > 0 \exists b \in M \exists s > 0 : B(b, s) \subset B(a, r) \wedge B(b, s) \cap X = \emptyset$$

Každá koule v (M, d) tedy obsahuje podkouli disjunktní s X . Podobně množina $Y \subset M$ v metrickém prostoru (M, d) je hustá(v M), pokud

$$\forall a \in M \forall r > 0 : B(a, r) \cap Y \neq \emptyset$$

Tvrzení (hustota a spojitost): Nechť (M, d) a (N, e) jsou metrické prostory, $X \subset M$ je hustá v M a

$$f, g : M \rightarrow N$$

jsou taková spojitá zobrazení, že $f|_X = g|_X$ ⁶ Potom $f = g$.

Definice (Uzavřená koule): Pro $a \in M$ a reálné $r > 0$ rozumíme v metrickém prostoru (M, d) uzavřenou kouli $\overline{B}(a, r)$ množinu

$$\overline{B}(a, r) := \{x \in M \mid d(a, x) \leq r\}.$$

Uzavřená koule je uzavřená množina a pro každé $a \in M$ a kladná čísla $r, s \in \mathbb{R}$ t.ž. $r < s$ je $\overline{B}(a, r) \subset B(a, s)$.

Věta (Baireova): Nechť (M, d) je úplný metrický prostor a

$$M = \bigcup_{n=1}^{\infty} X_n.$$

Pak některá množina X_n není řídká.

Důsledek (o úplném metrickém prostoru): Každý úplný metrický prostor (M, d) , který neobsahuje izolované body, je nespočetný.

2 Řady

2.1 Definice

Definice (Řada, konvergence a divergence řady): Řada $\sum a_n = \sum_{n=1}^{\infty} a_n$ je posloupnost $(a_n) \subset \mathbb{R}$, které je přiřazena posloupnost částečných součtů

$$(s_n) := (a_1 + \cdots + a_n) \subset \mathbb{R}.$$

⁶Zúžení obou funkcí na množinu X se shodují.

Pokud posloupnost (s_n) má limitu, řekneme, že řada má součet. Je-li tato limita vlastní ($\in \mathbb{R}$), pak řada konverguje, jinak (součet je $\pm\infty$ nebo neexistuje) diverguje. Součet řady se označuje stejným symbolem jako řada sama, takže také

$$\sum a_n = \sum_{n=1}^{\infty} a_n := \lim s_n = \lim(a_1 + \dots + a_n).$$

Tvrzení (Nutná podmínka konvergence): *Když řada $\sum a_n$ konverguje, pak $\lim a_n = 0$.*

Tvrzení (Harmonická řada):

$$\sum \frac{1}{n} = +\infty$$

Tvrzení:

$$\sum \frac{1}{(n+1)n} = \frac{1}{n^2} = 1$$

Tvrzení (Geometrická řada): *Pro každé $q \in (-1, 1)$ je*

$$\sum_{n=1}^{\infty} q^n = \frac{1}{1-q}$$

Tvrzení (Leibnizovo kritérium): *Když $a_1 \geq a_2 \geq \dots \geq 0$ a $\lim a_n = 0$, pak řada $\sum (-1)^{n-1} a_n = a_1 - a_2 + a_3 - \dots$ konverguje.*

2.2 Fourierova řada funkce

Definice (Trigonometrická řada): Trigonometrická řada je řada

$$\frac{a_0}{2} + \sum_{n=1}^{\infty} (a_n \cos(nx) + b_n \sin(nx)),$$

kde a_n, b_n jsou její koefficienty a $x \in \mathbb{R}$ je proměnná.

Trigonometrická řada je fakticky parametrický systém řad parametrizovaný proměnnou x . Chceme odvodit vyjádření široké třídy funkcí $f : [-\pi, \pi] \rightarrow \mathbb{R}$, pomocí trigonometrických řad.

Definice (Skoro skalární součin): Nechť $\mathcal{R}(-\pi, \pi)$ je množina všech funkcí $f : [-\pi, \pi] \rightarrow \mathbb{R}$, které mají na $[-\pi, \pi]$ Riemannův integrál. Pro $f, g \in \mathcal{R}(-\pi, \pi)$ definujeme

$$\langle f, g \rangle := \int_{-\pi}^{\pi} fg \in \mathbb{R}.^7$$

Pro tento skoro skalární součin platí následující

Tvrzení (Symetrie, nezápornost a linearita skoro skalárního součinu):

1. $\langle f, g \rangle = \langle g, f \rangle$
2. $\langle f, f \rangle \geq 0$
3. $\langle af + bg, h \rangle = a \langle f, h \rangle + b \langle g, h \rangle$

ale

⁷Z teorie Riemannova integrálu plyne, že pokud $f, g \in \mathcal{R}(-\pi, \pi)$, pak i $fg \in \mathcal{R}(-\pi, \pi)$.

Tvrzení: *Ekvivalence $\langle f, f \rangle = 0 \iff f \equiv 0$ neplatí.*

Definice (2π -periodická funkce): Funkce je 2π -periodická, když pro každé $x \in \mathbb{R}$ je $f(x + 2\pi) = f(x)$.

Tvrzení (Ortogonalita sinů a cosinů): *Pro každá dvě celá čísla $m, n \geq 0$ je*

$$\langle \sin(mx), \cos(nx) \rangle = 0.$$

Pro každá dvě celá čísla $m, n \geq 0$, kromě $m = n = 0$, je

$$\langle \sin(mx), \sin(nx) \rangle = \langle \cos(mx), \cos(nx) \rangle = \begin{cases} \pi & \dots & m = n \\ 0 & \dots & m \neq n. \end{cases}$$

Konečně

$$\langle \sin(0x), \sin(0x) \rangle = 0 \quad a \quad \langle \cos(0x), \cos(0x) \rangle = 2\pi.$$

Definice (Kosinové a sinové Fourierovy koeficienty): Pro každou funkci $f \in \mathcal{R}(-\pi, \pi)$ definujeme její kosinové Fourierovy koeficienty

$$a_n := \frac{\langle f(x), \cos(nx) \rangle}{\pi} = \frac{1}{\pi} \int_{-\pi}^{\pi} f(x) \cos(nx) \, dx, \quad n = 0, 1, \dots$$

a sinové Fourierovy koeficienty

$$b_n := \frac{\langle f(x), \sin(nx) \rangle}{\pi} = \frac{1}{\pi} \int_{-\pi}^{\pi} f(x) \sin(nx) \, dx, \quad n = 1, 2, \dots$$

Definice (Fourierova řada funkce): Fourierova řada funkce $f \in \mathcal{R}(-\pi, \pi)$ je trigonometrická řada

$$F_f(x) := \frac{a_0}{2} + \sum_{n=1}^{\infty} (a_n \cos(nx) + b_n \sin(nx)),$$

kde a_n a b_n jsou po řadě její kosinové a sinové Fourierovy koeficienty.

Geometricky nahlíženo, pracujeme v nekonečně rozměrném vektorovém prostoru se (skoro) skalárním součinem $\langle \cdot, \cdot \rangle$, v němž jsou „souřadnými osami“ (prvky ortogonální báze) funkce

$$\{\cos(nx) \mid n \in \mathbb{N}_0\} \cup \{\sin(nx) \mid n \in \mathbb{N}\}$$

V kontrastu s kartézskými souřadnicemi bodů v $\mathbb{R}^n$ se ale zdaleka ne každá funkce rovná součtu své Fourierovy řady.

Věta (Besselova nerovnost): *Pro Fourierovy koeficienty a_n a b_n funkce $f \in \mathcal{R}(-\pi, \pi)$ platí nerovnost*

$$\frac{a_0^2}{2} + \sum_{n=1}^{\infty} (a_n^2 + b_n^2) \leq \frac{\langle f, f \rangle}{\pi} = \frac{1}{\pi} \int_{-\pi}^{\pi} f^2.$$

Důkaz: TODO □

Tvrzení (Riemannovo-Lebesgueovo lemma): *Pro každou funkci $f \in \mathcal{R}(-\pi, \pi)$ je⁸*

$$\lim_{n \rightarrow \infty} \int_{-\pi}^{\pi} f(x) \sin(nx) \, dx = \lim_{n \rightarrow \infty} \int_{-\pi}^{\pi} f(x) \cos(nx) \, dx = 0$$

---

⁸Lze dokázat pomocí Besselovy nerovnosti.

Definice (Po částech hladká funkce): Funkce $f : [a, b] \rightarrow \mathbb{R}$, kde $a < b$ jsou reálná čísla, je po částech hladká, když existuje takové dělení

$$a = a_0 < a_1 < a_2 < \dots < a_k = b, k \in \mathbb{N},$$

intervalu $[a, b]$, že na každém intervalu $a_{i-1}, a_i, i = 1, 2, \dots, k$, má spojitou derivaci f' a pro každé $i = 1, 2, \dots, k$ existují vlastní jednostranné limity

$$f(a_i - 0) := \lim_{x \rightarrow a_i^-} f(x) \quad \text{a} \quad f'(a_i - 0) := \lim_{x \rightarrow a_i^-} f'(x)$$

a pro každé $i = 0, 1, \dots, k - 1$ existují vlastní jednostranné limity

$$f(a_i + 0) := \lim_{x \rightarrow a_i^+} f(x) \quad \text{a} \quad f'(a_i + 0) := \lim_{x \rightarrow a_i^+} f'(x)$$

Po částech hladká funkce tedy může být v několika bodech intervalu $[a, b]$ nespojitá, ale v bodech nespojitosti má vlastní jednostranné limity a má v nich definované jednostranné nesvislé tečny.

Tvrzení (O Dirichletově jádře): Nechť $n \in \mathbb{N}$ a

$$J_n(x) := \frac{1}{2} + \cos(x) + \cos(2x) + \dots + \cos(nx).$$

Pak pro každé $x \in \mathbb{R} \setminus \{2k\pi \mid k \in \mathbb{Z}\}$ máme

$$J_n(x) = \frac{\sin\left(\left(n + \frac{1}{2}\right)x\right)}{2 \sin\left(\frac{x}{2}\right)}.$$

také

$$\frac{1}{\pi} \int_{-\pi}^0 J_n(x) dx = \frac{1}{\pi} \int_0^{\pi} J_n(x) dx = \frac{1}{2}.$$

Věta (Dirichletova): Nechť $f : \mathbb{R} \rightarrow \mathbb{R}$ je taková 2π -periodická funkce, že její zúžení na interval $[-\pi, \pi]$ je po částech hladké. Pak její Fourierova řada $F_f(x)$ má pro každé $a \in \mathbb{R}$ součet

$$F_f(a) = \frac{f(a+0) + f(a-0)}{2} = \frac{\lim_{x \rightarrow a_i^+} f(x) + \lim_{x \rightarrow a_i^-} f(x)}{2}$$

V každém bodu spojitosti $a \in \mathbb{R}$ funkce $f(x)$ tedy její Fourierova řada má součet rovný funkční hodnotě, $F_f(a) = f(a)$.

Definice (Hladká funkce): Řekneme, že funkce $f : [a, b] \rightarrow \mathbb{R}$ je hladká, když má na intervalu (a, b) spojitou derivaci f' a v krajních bodech a a b mají $f(x)$ a $f'(x)$ vlastní jednostranné limity.

Důsledek (O hladké funkci): Nechť $f : \mathbb{R} \rightarrow \mathbb{R}$ je 2π -periodická a spojitá funkce, jejíž zúžení na interval $[-\pi, \pi]$ je hladké. Potom pro každé $a \in \mathbb{R}$ je

$$F_f(a) = f(a).$$

Spojitá a hladká funkce se tedy rovná součtu své Fourierovy řady.

2.3 Basilejský problém

Příklad (Basilejský problém): TODO

2.4 Divergentní řady

Řadě $\sum a_n$, to jest posloupnosti $(a_n) \subset \mathbb{R}$, lze přiřadit její „součet“ i mnoha jinými způsoby, než jen jako limitu

$$\lim s_n = \lim(a_1 + \cdots + a_n)$$

posloupnosti částečných součtů. Jako ilustrace jsou uvedeny dvě sumační metody.

Fakt (Abelovský součet):

$$\lim_{x \rightarrow 1^-} \sum_{n=0}^{\infty} a_n x^n = s \Rightarrow \sum_{n=0}^{\infty} a_n = s.$$

Fakt (Cesàrovský součet):

$$\lim_{n \rightarrow \infty} \frac{s_1 + s_2 + \cdots + s_n}{n} = s \Rightarrow \sum_{n=0}^{\infty} a_n = s$$

2.5 Konvergence řad

2.5.1 Absolutní konvergence

Definice (Absolutní konvergence): Řekneme, že řada $\sum a_n = \sum_{n=1}^{\infty} a_n$ absolutně konverguje (je to absolutně konvergentní řada), pokud konverguje řada $\sum |a_n| = \sum_{n=1}^{\infty} |a_n|$ tedy

$$\sum_{n=1}^{\infty} |a_n| < +\infty.$$

Definice (Obecná absolutní konvergence): Nechť A je nekonečná spočetná množina.

Pak řadou $\sum_{x \in A} a_x$ (na A) budeme rozumět každou funkci $a : A \rightarrow \mathbb{R}$, kde pro $x \in A$ místo $a(x)$ stále píšeme a_x . Řekneme, že tato řada je obecná absolutně konvergentní řada, když

$$\exists c > 0 \forall \text{ konečnou množinu } B \subset A : \sum_{x \in B} |a_x| < c$$

Věta (O absolutně konvergentních řadách): *Nechť $\sum_{x \in A} a_x$ je řada na A . Pak $\sum_{x \in A} a_x$ je obecná absolutně konvergentní řada, právě když pro libovolnou bijekci $\pi : \mathbb{N} \rightarrow A$ je klasická řada*

$$B(\pi) = \sum_{n=1}^{\infty} b(\pi)_n = \sum_{n=1}^{\infty} b_n, \quad b := a_{\pi(n)},$$

absolutně konvergentní řada. Všechny řady $B(\pi)$ jsou pak absolutně konvergentní a mají též součet, nezávislý na bijekci π .

Definice (Součet obecné absolutně konvergentní řady): Pro obecnou absolutně konvergentní řadu $\sum_{x \in A} a_x$ tak definujeme její součet jako součet $\sum b_n$ řady $\sum b_n$ s $b_n := a_{\pi(n)}$ pro libovolnou bijekci $\pi : \mathbb{N} \rightarrow A$.

Definice (Součin řad): Buďte $\sum_{x \in A} a_x$ a $\sum_{x \in B} b_x$ dvě obecné řady. Jejich součin, či součinná řada, je řada

$$\sum_{(a,b) \in A \times B} a_x b_x.$$

Věta (Součin absolutně konvergentních řad): *Nechť $\sum_{x \in A} a_x$ a $\sum_{x \in B} b_x$ jsou obecné absolutně konvergentní řady se součty*

$$r := \sum_{x \in A} a_x \in \mathbb{R} \quad a \quad \sum_{y \in B} b_y \in \mathbb{R}.$$

Pak i jejich součin je obecná absolutně konvergentní řada, která má součet rs .

Tvrzení (Exponenciála): Pro $x \in \mathbb{R}$ nechť

$$\exp(x) := \sum_{n=0}^{\infty} \frac{x^n}{n!} = 1 + x + \frac{x^2}{2} + \frac{x^3}{6} + \frac{x^4}{24} + \dots$$

Pak pro každé $x, y \in \mathbb{R}$ platí identita

$$\exp(x + y) = \exp(x) \exp(y).$$

Tvrzení (Prvočísel je ∞ mnoho): Množina prvočísel

$$\mathbb{P} := \{2, 3, 5, 7, 11, 13, 17, 19, 23, \dots\}$$

je nekonečná.

2.5.2 Stejněměrná a bodová konvergence

Definice (Stejněměrná konvergence): Nechť $M \subset \mathbb{R}$ je neprázdná množina a $f : M \rightarrow \mathbb{R}$ a $f_n : M \rightarrow \mathbb{R}, n = 1, 2, \dots$, jsou na ní definované funkce. Řekneme, že f_n konvergují (na M) stejněměrně k f , symbolicky

$$f_n \rightrightarrows f \quad (\text{na } M)$$

když ($\varepsilon > 0$)

$$\forall \varepsilon \exists n_0 = n_0(\varepsilon) \forall x \in M : n \geq n_0 \Rightarrow |f_n(x) - f(x)| < \varepsilon.$$

Definice (Bodová konvergence): Nechť $M \subset \mathbb{R}$ je neprázdná množina a $f : M \rightarrow \mathbb{R}$ a $f_n : M \rightarrow \mathbb{R}, n = 1, 2, \dots$, jsou na ní definované funkce. Pokud

$$\forall \varepsilon \forall x \in M \exists n_0 = n_0(\varepsilon, x) : n \geq n_0 \Rightarrow |f_n(x) - f(x)| < \varepsilon,$$

řekneme, že f_n konvergují (na M) k f bodově, symbolicky

$$f_n \rightarrow f \quad (\text{na } M)$$

Jinými slovy, $\forall x \in M : \lim f_n(x) = f(x)$. Stejněměrná konvergence implikuje bodovou, ale ne naopak.

Definice (Supremová norma): Pro funkci $f : M \rightarrow \mathbb{R}$ definujeme její supremovou normu $\|f\|_{\infty}$ jako

$$\|f\|_{\infty} := \sup(\{|f(x)| \mid x \in M\}) \in [0, +\infty],$$

s hodnotou $+\infty$ pro shora neomezenou množinu $\{\dots\}$.

Tvrzení (Kritérium $\Rightarrow$): Nechť $M \subset \mathbb{R}$ je neprázdná množina a $f : M \rightarrow \mathbb{R}$ a $f_n : M \rightarrow \mathbb{R}, n = 1, 2, \dots$, jsou na ní definované funkce. Pak

$$f_n \rightrightarrows f \quad (\text{na } M) \iff \lim_{n \rightarrow \infty} \|f - f_n\|_{\infty} = 0.$$

Definice (Lokálně stejněměrná konvergence): Nechť $M \subset \mathbb{R}$ je neprázdná množina a $f : M \rightarrow \mathbb{R}$ a $f_n : M \rightarrow \mathbb{R}, n = 1, 2, \dots$, jsou na ní definované funkce. Lokálně stejněměrná konvergence f_n k f (na M), symbolicky $f_n \rightrightarrows^{\text{loc}} f$ (na M), znamená, že

$$\forall a \in M \exists \delta > 0 : f_n \rightrightarrows f \quad (\text{na } M \cap (a - \delta, a + \delta)).$$

Věta ($\Rightarrow^{\text{loc}}$ zachovává spojitost): Nechť $M \subset \mathbb{R}$, $f : M \rightarrow \mathbb{R}$, $f_n : M \rightarrow \mathbb{R}$ pro $n \in \mathbb{N}$, každá funkce f_n je spojitá a

$$f_n \rightrightarrows^{\text{loc}} f \quad (\text{na } M).$$

Pak i f je spojitá.

Důkaz: Nechť $a \in M$ a buď dáno $\varepsilon > 0$. Vezmeme $\delta > 0$, že f_n konvergují na $N := M \cap (a - \delta, a + \delta)$ stejnoměrně. Vezmeme n_0 , že $n \geq n_0 \wedge x \in N \Rightarrow |f(x) - f_n(x)| < \frac{\varepsilon}{3}$. Vezmeme libovolné $n_1 \geq n_0$ a pak, díky spojitosti f_{n_1} , takové $\delta \in (0, \delta)$, že

$$x \in M \cap (a - \delta_0, a + \delta_0) \subset N \Rightarrow |f_{n_1}(a) - f_{n_1}(x)| < \frac{\varepsilon}{3}.$$

Pak pro každé $x \in M \cap (a - \delta_0, a + \delta_0) \subset N$ máme, že

$$|f(a) - f(x)| \leq |f(a) - f_{n_1}(a)| + |f_{n_1}(a) - f_{n_1}(x)| + |f_{n_1}(x) - f(x)| < \frac{\varepsilon}{3} + \frac{\varepsilon}{3} + \frac{\varepsilon}{3} = \varepsilon$$

Funkce f je spojitá v bodě a . □

Tvrzení (Weierstrassův test): *Nechť $M \subset \mathbb{R}$ je neprázdná množina, $f : M \rightarrow \mathbb{R}$, $f_n : M \rightarrow \mathbb{R}$ a $\sum f_n \rightarrow f$ (na M). Pak*

$$\sum_{n=1}^{\infty} f_n \Rightarrow f \quad (\text{na } M), \text{ pokud } \sum_{n=1}^{\infty} F_n := \sum_{n=1}^{\infty} \|f_n\|_{\infty} < +\infty.$$

2.6 Mocninné řady

Definice (Mocninná řada): Mocninná řada se středem $a \in \mathbb{R}$ a koeficienty $a_n \in \mathbb{R}$ (a proměnnou $x \in \mathbb{R}$) je funkční řada

$$\sum_{n=0}^{\infty} a_n (x - a)^n.$$

Definice (Poloměr konvergence): Poloměr konvergence R mocninné řady

$$\sum_{n=0}^{\infty} a_n x^n$$

je nezáporné reálné číslo nebo $+\infty$:

$$R := \frac{1}{\limsup |a_n|^{\frac{1}{n}}} \in [0, +\infty],$$

kde $\frac{1}{0} = +\infty$ a $\frac{1}{+\infty} := 0$. S těmito konvencemi máme i ekvivalentní vztah $\limsup |a_n|^{\frac{1}{n}} = \frac{1}{R}$.

Věta (O konvergencích mocninných řad): *Nechť*

$$F(x) := \sum_{n=0}^{\infty} a_n x^n$$

je mocninná řada s poloměrem konvergence R . Pak pro každé reálné x s $|x| < R$ řada $F(x)$ absolutně konverguje a pro $|x| > R$ diverguje. Když $R > 0$, pak na intervalu $(-R, R)$ řada $F(x)$ konverguje lokálně stejnoměrně ke svému (bodovému) součtu.

Věta (Počítání s mocninnými řadami): *Nechť*

$$A(x) := \sum_{n \geq 0} a_n x^n \quad \text{a} \quad B(x) := \sum_{n \geq 0} b_n x^n$$

jsou mocninné řady konvergující na nějakém intervalu $I := (-a, a)$, kde $a > 0$. Označme stejně i odpovídající funkce $A, B : I \rightarrow \mathbb{R}$. Pro jejich (formální) součet, součin, podíl a derivaci platí následující.

1. Mocninná řada (Formální součet)

$$C(x) := \sum_{n \geq 0} (a_n + b_n) x^n$$

konverguje na I a pro každé $x \in I$ je $C(x) = A(x) + B(x)$.

2. Mocninná řada (Formální součin)

$$C(x) := \sum_{n \geq 0} \left(\sum_{k=0}^n a_n b_{n-k} \right) x^n$$

konverguje na I a pro každé $x \in I$ je $C(x) = A(x) \cdot B(x)$.

3. Nechť $b_0 \neq 0$ a $d_n := -\frac{b_n}{b_0}$. Pak existuje $b > 0$, že mocninná řada (Formální podíl)

$$C(x) = \sum_{n \geq 0} c_n x^n = \frac{A(x)}{B(x)} := \frac{1}{b_0} \sum_{n=0}^{\infty} a_n x^n \sum_{n=0}^{\infty} (d_1 x + d_2 x^2 + \dots)^n$$

konverguje na intervalu $J := (-b, b)$ a pro každé $x \in J$ je $C(x) = \frac{A(x)}{B(x)}$.

4. Mocninná řada (Formální derivace)

$$C(x) := \sum_{n \geq 1} n a_n x^{n-1}$$

konverguje na I a pro každé $x \in I$ je $C(x) = A'(x)$.

Ve třetí části je použita formální geometrická řada:

$$\frac{1}{1 - (d_1 x + d_2 x^2 + \dots)} = \sum_{n=0}^{\infty} (d_1 x + d_2 x^2 + \dots)^n.$$

Tvrzení (Abelova nerovnost): Pro $i = 1, 2, \dots, n$ nechť $a_i \in \mathbb{C}, b_i \in \mathbb{R}$ s $b_1 \geq b_2 \geq \dots \geq b_n \geq 0$, $A_i := a_1 + a_2 + \dots + a_i$ a $A[n] := \max(|A_1|, |A_2|, \dots, |A_n|)$. prostorem

$$\left| \sum_{i=1}^n a_i b_i \right| \leq A[n] \cdot b_1.$$

Věta (Abelova): Nechť

$$A(x) := \sum_{n=0}^{\infty} a_n x^n$$

je mocninná řada s poloměrem konvergence $R \in (0, +\infty)$ a označme stejně odpovídající funkci $A : (-R, R) \rightarrow \mathbb{R}$. Když řada $\sum_{n \geq 0} a_n R^n$ konverguje a má součet

$$S := \sum_{n \geq 0} a_n R^n,$$

pak je limita zleva v R funkce $A(x)$ rovna S :

$$\lim_{x \rightarrow R^-} A(x) = \lim_{a \rightarrow R^-} \sum_{n=0}^{\infty} a_n x^n = \sum_{n=0}^{\infty} a_n R^n = S.$$

2.6.1 Pólyova věta o náhodných procházkách

Definice (Graf): Graf $G = (V, E)$ sestává z množiny vrcholů V a množiny hran $E \subset \binom{V}{2}$. Zde

$$\binom{V}{2} := \{A \mid A \subset V \wedge |A| = 2\}$$

je množina všech dvouprvkových podmnožin množiny V .

Definice (d -regulární graf): Graf $G = (V, E)$ je d -regulární, $D \in \mathbb{N}$, má-li každý vrchol d sousedů, to jest

$$\forall v \in V : |\overbrace{\{u \in V \mid \{u, v\} \in E\}}^{N(v)}| = d.$$

Definice (Lokálně konečný graf): Graf G je lokálně konečný, má-li každý vrchol $v \in V$ jen konečně mnoho sousedů, tj. množina $N(v)$ je konečná.

Definice (Procházka): Procházka w v grafu $G = (V, E)$ je taková konečná, $w = (v_0, v_1, \dots, v_n)$ s délkou $|w| := n \in \mathbb{N}_0$, či nekonečná, $w = (v_0, v_1, \dots)$, posloupnost vrcholů $v_i \in V$, že pro každé $i \in \mathbb{N}_0 (< n)$ je $\{v_i, v_{i+1} \in E\}$. Vrchol v_0 pojmenujeme jako start procházky w .

Definice (Počet procházek): Definujeme

$$d_n(v_0, G) := |\{w \mid w \subset V \text{ je procházka se startem } v_0 \text{ a } |w| = n\}|,$$

počet procházek v grafu G s daným startem v_0 a s délkou n .

Definice (Rekurentní procházka): Rekurentní procházka $w = (v_0, v_1, \dots, v_n)$ opětovně prochází startem: existuje $i \in \{1, 2, \dots, n\}$, že $v_i = v_0$

Definice (Počet rekurentních procházek): Jako

$$a_n(v_0, G) := |\{w \mid w \subset V \text{ je rekurentní procházka se startem } v_0 \text{ a } |w| = n\}|$$

označíme počet rekurentních procházek v grafu G s daným startem v_0 a s délkou n .

Definice (Automorfismus): Automorfismus grafu $G = (V, E)$ je taková bijekce $f : V \rightarrow V$, že

$$\forall u, v \in V : \{u, v\} \in E \iff \{f(u), f(v)\} \in E.$$

Definice ((Vrcholově) tranzitivní graf): Graf $G = (V, E)$ je (vrcholově) tranzitivní, když

$$\forall u, v \in V \exists F : F \text{ je automorfismus } G \wedge F(u) = v.$$

Tvrzení (Procházky v grafech): *Počet procházek, popř. rekurentních procházek, dané délky v tranzitivním grafu nezávisí na startu: když je $G = (V, E)$ tranzitivní a lokálně konečný, pak pro každé $n \in \mathbb{N}_0$ a každé dva vrcholy $u, v \in V$ je*

$$d_n(u, G) = d_n(v, G), \quad \text{popř.} \quad a_n(u, G) = a_n(v, G).$$

V tranzitivních grafech G budeme stručně označovat počty procházek, resp. rekurentních procházek, s délkou n jako $d_n(G)$, resp. $a_n(G)$.

Příklad (Nekonečná cesta): Nekonečná cesta

$$P = (\mathbb{Z}, \{\{n, n+1\} \mid n \in \mathbb{Z}\})$$

je tranzitivní a 2-regulární.

Definice (Zobecněná nekonečná cesta): Zobecněním nekonečné cesty je pro $d \in \mathbb{N}$ graf

$$\mathbb{Z}^d := \left(\mathbb{Z}^d, \left\{ \{\bar{u}, \bar{v}\} \mid \sum_{i=1}^d |u_i - v_i| = 1 \right\} \right),$$

kde píšeme $\bar{u} = (u_1, \dots, u_d) \in \mathbb{Z}^d$.

Tvrzení: Grafy $\mathbb{Z}^d$ jsou tranzitivní a $2d$ -regulární.

Věta (Slabá Abelova): Když mocninná řada

$$U(x) := \sum_{n=0}^{\infty} u_n x^n \in \mathbb{R}[[x]]$$

konverguje pro každé $x \in [0, R)$, kde $R \in (0, +\infty)$ je reálné číslo, a má všechny koeficienty $u_n \geq 0$, pak následující limita a suma jsou definované a rovnají se -

$$\lim_{x \rightarrow R^-} U(x) = \sum_{n=0}^{\infty} u_n R^n \quad (= U(R))$$

- bez ohledu na to, zda jsou konečné nebo $+\infty$.

Věta (Stirlingův vzorec):

Věta (Pólya): Pro $d = 1$ a 2 je

$$\lim_{n \rightarrow \infty} \frac{a_n(\mathbb{Z}^d)}{d_n(\mathbb{Z}^d)} = \lim_{n \rightarrow \infty} \frac{a_n(\mathbb{Z}^d)}{(2d)^n} = 1$$

a pro $d \geq 3$ je

$$\lim_{n \rightarrow \infty} \frac{a_n(\mathbb{Z}^d)}{d_n(\mathbb{Z}^d)} = \lim_{n \rightarrow \infty} \frac{a_n(\mathbb{Z}^d)}{(2d)^n} < 1$$

Důkaz: **TODO**

□ Důkaz: **TODO**

□

3 Komplexní analýza

3.1 Holomorfní funkce

3.2 Póly funkcí

3.3 Aplikace

4 Úvod do diferenciálních rovnic

4.1 Rovnice se separovanými proměnnými

4.2 Lineární rovnice

4.3 Věta o existenci

The End